

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No. 55882/07

Nadire EZER / Türkiye

ve diğer 2 başvuru

(Ekteki listeye bakınız)

Başkan,

Julia Laffranque,

Hâkimler,

Stéphanie Mourou-Vikström,

Arnfinn Bårdsen,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla 30 Nisan 2019 tarihinde Komite olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 17 Aralık 2007 tarihinde sunulan yukarıda belirtilen başvuruları, davalı Hükümet tarafından sunulan görüşleri ve başvuranlar tarafından cevap olarak sunulan görüşleri dikkate alarak gerçekleştirdiği kapalı oturumdaki müzakereler sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2020. Bu gayri resmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAY VE OLGULAR

1. Türk vatandaşları olan başvuranların listesi ekte yer almaktadır. Başvuranlar, İstanbul Barosuna bağlı Avukat H. Sönmez tarafından temsil edilmişlerdir.

2. Türk Hükümeti (“Hükümet”) ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

A. Mülkiyete İtiraz Davası

3. Bozova Asliye Hukuk Mahkemesi (“Asliye Hukuk Mahkemesi”), 29 Eylül 1969 tarihli kararla, aralarında başvuranların babasının da bulunduğu Hatipoğlu ortaklarının talebi üzerine, bu ortaklara ait olan altmış iki kadastro parselinin birleştirilmesine karar vermiştir. Ayrıca söz konusu yerde keşif yapan Asliye Hukuk Mahkemesi, bu karara varırken, davacıların, birleştirilmesini talep ettikleri altmış iki mülke ilişkin 1942, 1946, 1947 ve 1962 tarihli tapulara sahip olduklarını tespit etmiştir.

4. Hazine, bu yargılamaya davalı olarak katılmıştır.

5. A.A. isimli bir kişi, 3 Haziran 1970 tarihinde, Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından verilen parsellerin birleştirilmesi kararının aynı zamanda mülklerinin bir kısmını kapsadığını ileri sürerek ve böylelikle 1969 tarihli tapuda belirtilen sınırlara itiraz ederek, Asliye Hukuk Mahkemesine başvurmuş ve 29 Eylül 1969 tarihli kararın iptaline ve mülklerine ilişkin iddia edilen işgalin durdurulmasına yönelik Hatipoğlu ortakları hakkında dava açmıştır.

6. Asliye Hukuk Mahkemesi, 28 Nisan 1975 tarihinde, yasal değişiklik uyarınca görevsizlik kararı vermiş ve dava Bozova Kadaastro Mahkemesine tahsis edilmiştir.

7. Söz konusu taşınmazlar, aynı yıl kadaastro çalışmalarına tabi tutulmuş ve yirmi yeni parsel bölünmüştür. Hatipoğlu ortaklarını mülk sahibi olarak

gösteren tutanaklar, itiraz davasına konu edilmiştir ve bu tutanaklar devam eden çekişmeli yargılamaya eklenmiştir.

8. Başvuranlar, babalarının ölümünün ardından, 1982 yılının Aralık ayında mirasçılar olarak davayı sürdürmüşlerdir.

9. M.G. isimli bir kişi, 29 Eylül 1981 tarihinde, ihtilaf konusu parsellerin on beşinin mülkiyet sınırına itiraz ederek, yargılamaya katılmıştır.

10. M.G., 14 Haziran 1988 tarihinde, iddialarının bir kısmından vazgeçmiş ve iddialarını söz konusu parsellerin dördüyle sınırlandırmıştır.

11. A.A., 7 Şubat 1991 tarihinde, iddialarının tamamından vazgeçmiş ve davasından çekilmiştir.

12. Hazine, 1994 yılında, tarafların mülkiyeti kapsamına girmeyen alanların kendisine tahsis edilmesini talep ederek, davaya katılmıştır.

13. 2005 yılında, A.A. ile aynı soyadını taşıyan birçok kişi, feri müdahil sıfatıyla, M.G.nin yanında davaya katılmayı talep etmiştir.

14. Davanın, Mahkemenin Yazı İşleri Müdürlüğüyle son yazışmaların yapıldığı 15 Aralık 2015 tarihinde, ulusal mahkemeler önünde halen derdest olduğu görülmüştür.

15. Adalet Bakanlığının talebi üzerine Bozova Cumhuriyet Savcısı tarafından düzenlenen dosya inceleme tutanağına göre, otuzdört hâkim 2009 yılına kadar ve ayrıca, Mayıs 2001 ve Nisan 2005 tarihleri arasında bu davaya ilişkin duruşmalarda yer almıştır ve Asliye Hukuk Mahkemesi, on üç defa söz konusu yerde keşif yapılmasına karar vermiş, ancak verdiği kararlardan hiçbirinin sonucunu takip etmemiştir. Cumhuriyet Savcısına göre, daha önce 2009 yılında otuz dokuz yıla ulaşmış olan davanın süresi makul olarak değerlendirilemeyecektir.

B. Tarımsal Yardımlarla ilgili İdari Davalar

16. Başvuranlar, 2004 ve 2005 yıllarında, yetkili idareye, tarımsal yardıma, bu durumda doğrudan destek primine ilişkin taleplerini sunmuşlardır.

17. İdare, yardımların talep edildiği tarım arazilerinin mülkiyeti konusunda Bozova Kadastro Mahkemesi önünde devam eden bir davanın bulunduğu ve ilgililerin bu dava sona erdirilmediği sürece, talep edilen yardımlardan yararlanamayacakları gerekçesiyle, bu talepleri reddetmiştir.

18. Başvuranlar, Gaziantep İdare Mahkemesinde bu kararlara itiraz etmişlerdir. Başvuranlar, yargılama boyunca, özellikle davanın gerçekte A.A. ve M.G.nin davadan çekilmeleri nedeniyle yalnızca dört parsel ile ilgili olduğunu ileri sürmüşler ve bu bağlamda Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından düzenlenen bir belgeyi sunmuşlardır. Öte yandan, başvuranlar, Hukuk Muhakemesi Kanunu uyarınca, davadan çekilmenin, nihai bir kararla aynı etkileri yarattığını vurgulamışlardır.

19. İdare Mahkemesi, 17 Haziran 2008 tarihli kararla, başvuranların itirazını kabul etmiş ve itiraz edilen idari kararları iptal etmiştir. İdare Mahkemesi, başvuranların tapuya sahip olmaları ve söz konusu taşınmazları ekip biçtiklerini göstermeleri nedeniyle, mülkiyete ilişkin bir davanın varlığının yardımların ödenmesini engellemediği kanısına varmıştır.

20. Danıştay, 31 Aralık 2008 tarihinde, temyiz edilen idari kararların hukuka aykırı olmadığı kanaatine vararak, bu kararı bozmuştur.

21. Öte yandan, Gaziantep İdare Mahkemesi, 30 Haziran 2009 tarihinde, 2006 yılı için “doğrudan destek” primini elde etmek için başvuranlar tarafından sunulan taleplerin idare tarafından reddedilmesine karşı açılan davaları ve başvuranların pamuk üretimine ilişkin para yardımlarının ve 2005 ve 2006 yılları için yakıt yardımının kendilerine sağlanması için açtıkları diğer davaları reddetmiştir.

C. Kısmi Kamulaştırma

22. 2005 yılında, ihtilaf konusu parsellerden dördü, petrol ekipmanlarının kurulmasına imkân vermek için kısmen kamulaştırılmıştır.

23. Kamulaştırma davası kapsamında başvuru mahkemeleri (Şanlıurfa 1. ve 2. Asliye Hukuk Mahkemesi), tazminatların miktarlarını belirlemişler ve bu meblağların faiz getiren bir hesaba yatırılmasına karar vermişlerdir. Bu meblağların, Kadastro Mahkemesi önünde yürütülen yargılamanın sonunda, parsellerin sahibi olarak gösterilen kişilere ödenmesi amaçlanmıştır.

ŞİKÂyetLER

24. Başvuranlar, Sözleşme'nin 6. maddesini ileri sürerek, yargılamanın uzunluğundan şikâyet etmektedirler. Ayrıca başvuranlar, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesine dayanarak, söz konusu mülklerin kullanılabilirliğine ilişkin yapılan müdahalelerin mülkiyet haklarına ihlal teşkil ettiğini ileri sürmektedirler.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

B. Davaların Birleştirilmesi Hakkında

25. Mahkeme, üç başvurunun olay ve olgular, şikâyetler ve ileri sürdükleri esasa ilişkin sorunlar bakımından benzer olduklarını tespit etmektedir. Sonuç olarak Mahkeme, İç Tüzüğü'nün 42. maddesinin 1. fıkrası gereğince başvuruların birleştirilmesinin uygun olduğuna karar vermektedir.

B. Sözleşme'nin 6. Maddesinin İhlal Edildiği İddiası Hakkında

26. Başvuranlar, yargılamanın süresinin Sözleşme'nin 6. maddesi anlamında adil yargılanma haklarını ihlal ettiğini iddia etmektedirler.

27. Hükümet, 6384 sayılı Kanun'la oluşturulan tazminat yolunun kullanılmamasına ilişkin bir kabul edilemezlik itirazı ileri sürmektedir.

28. Başvuranlar, bu hususta herhangi bir görüş bildirmemektedirler.

29. Mahkeme, Hükümet gibi, *Ümmühan Kaplan/Türkiye* (No. 24240/07, 20 Mart 2012) davasında pilot karar usulünün uygulanmasının ardından Türkiye'de yeni bir tazminat yolunun oluşturulduğunu hatırlatmaktadır. Mahkeme ayrıca daha sonra, *Turgut ve diğerleri/Türkiye* ((k.k.), No. 4860/09, 26 Mart 2013) kararında, Tazminat Komisyonuna başvurulmayan bir davaya ilişkin başvurunun, iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle kabul edilemez olduğuna karar verdiğini hatırlatmaktadır. Mahkeme, bu karara varırken, özellikle oluşturulan yeni başvuru yolunun, ilk bakışta (*a priori*) erişilebilir olduğu ve yargılamanın süresine ilişkin şikâyetleri telafi etmek için makul perspektifler sunabilecek nitelikte olduğu kanaatine varmıştır.

30. Mahkeme, başvuranların 6384 sayılı Kanun ile oluşturulan başvuru yolunu kullanmadıkları iddiasına ilişkin olarak Hükümet tarafından ileri sürülen ilk itiraz bakımından, *Turgut ve diğerleri* (yukarıda anılan karar) davasında varmış olduğu sonucu yinelemektedir.

31. Dolayısıyla Mahkeme, bu şikâyetin, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. ve 4. fıkraları uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle reddedilmesi gerektiği sonucuna varmaktadır.

I. Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokolün 1. Maddesinin İhlal Edildiği İddiası Hakkında

1. Tarafların İddiaları

32. Başvuranlar, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesiyle öngörüldüğü şekliyle mülklerine saygı haklarının ihlal edilmesinden dolayı mağdur olduklarını iddia etmektedirler.

33. Başvuranlar, mülklerini olağan bir şekilde kullanamadıklarını ve derdest olan dava nedeniyle mülkiyet hakkının bütün özelliklerinden faydalanamadıklarını ileri sürmektedirler: Başvuranlar, bu bağlamda, mülklerine saygı haklarına yönelik birçok müdahaleden şikâyet etmektedirler.

34. Her şeyden önce, başvuranlar, tarımsal faaliyetleri sebebiyle olağan şekilde hak ettikleri yardımlardan faydalanamamalarından şikâyetçi olmaktadır. Başvuranlar, yardım taleplerinin reddedilmesinin tek gerekçesinin, tapu kaydındaki bir anlaşmazlığın varlığı olduğunu belirtmektedirler.

35. Ardından, başvuranlar, ihtilaf konusu taşınmazların bir kısmının kamulaştırılmasının ardından ödenen tazminatlardan yararlanamadıklarını ifade etmektedirler.

36. Son olarak, başvuranlar, yargılama sona erdirilmediği sürece, iş değiştirmek için söz konusu mülkün tamamını ya da bir kısmını satmak istediklerinde, bunu yapamayacaklarını ileri sürmektedirler.

37. Başvuranlar, böylelikle kendileri tarafından ileri sürülen müdahalelerin, kendi ifadelerine göre, açıkça çok uzun sürmesini göz önünde bulundurarak, mülklerine saygı haklarının ihlal edildiğini belirtmektedirler.

38. Hükümet, ihtilaf konusu mülklerin tapularının başvuranların mülkiyeti olarak tescil edilmeye devam edildiğini ifade etmektedir.

39. Hükümet, başvuranların, Tarım Bakanlığına ilgililer tarafından sunulan yardım taleplerinin gösterdiği üzere, mülklerini kullanmaya ve ekip biçmeye devam ettiklerini belirtmektedir.

40. Hükümet nazarında, başvuranların mülklerine saygı haklarına yönelik herhangi bir müdahale bulunmamaktadır.

41. Hükümet ayrıca, bireysel başvuru hakkını tanıyan beyanın 28 Ocak 1987 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti tarafından sunulduğunu belirtmektedir; Hükümet dolayısıyla, Mahkemenin şikâyetin bu tarihten önceki olaylara ilişkin kısmını incelemeyeceği kanısına varmaktadır.

42. Başvuranlar, bu itiraza cevap vermemektedirler.

2. Mahkemenin Değerlendirmesi

43. Mahkeme, başvuranların 1942, 1946, 1947 ve 1962 tarihli, hukuka uygun olarak tapu siciline tescil edilen tapulara sahip olduklarını ve bu tapulara karşılık gelen taşınmazların mahkeme kararı üzerine aynı ve tek bir tapu altında birleştirildiğini gözlemlemektedir (bk., yukarıda 3. paragraf).

44. Mahkeme, Türk hukukunda, tapu siciline kaydedilen bir tapunun, bir taşınmazla ilgili mülkiyet hakkının varlığının çürütülemez kanıtını teşkil ettiğini belirtmektedir (*Doğancan/Türkiye* (k.k.), No. 17934/10, 15 Ekim 2013, ve *Sarısoy ve diğerleri/Türkiye* (k.k.), No. 21303/07, 14 Ekim 2014).

45. Mahkeme bununla birlikte, başvuranların mülk üzerindeki haklarına itiraz etmek için açılan dava nedeniyle taşınmaz mülkiyeti hakkına olağan şekilde bağlı olan bütün ayrıcalıkları kullanacak bir durumda bulunmadıklarını tespit etmektedir.

46. Söz konusu dava başlangıçta parsellerin yalnızca bir kısmıyla ilgili olsa da ve bu dava parsellerin tamamı üzerinde başvuranların mülkiyeti ilkesine değil, sadece söz konusu taşınmazların sınırlarına itiraz etmeyi amaçlasa bile, mülklerin tamamı ileri sürülen sınırlamalara konu edilmiştir.

47. Mahkeme, başvuranlar hâlihazırda söz konusu mülklerin tamamının sahibi olarak kalsalar da, bu mülklerin mülkiyetine ilişkin davanın

varlığının şüphesiz, ilgililer için normal piyasa koşullarında mülklerinin tamamını ya da bir kısmını satma şansını azalttığını gözlemlemektedir (bk., *mutatis mutandis*, *Hakan Arı/Türkiye*, No. 13331/07, § 44, 11 Ocak 2011).

48. Mahkeme ayrıca, başvuranlar taşınmazları üzerinde tarımsal faaliyetlerini sürdürebilmiş olmalarına rağmen, ilgililerin, mülkleri üzerinde bu türden faaliyetleri yerine getiren kişilerin talep edebilecekleri kamu yardımlarından faydalanamadıklarını tespit etmektedir.

49. Öte yandan, mülkün bir kısmının kamulaştırılmasına ilişkin olarak, Mahkeme, başvuranların herhangi bir kamulaştırma bedeli almadıklarını ve bu meblağın bir banka hesabında beklediğini ve yalnızca Bozova Kadastro Mahkemesi tarafından mülk sahibi olarak gösterilecek tarafa mülkiyetle ilgili yargılamanın sonunda ödeneceğini kaydetmektedir (yukarıda 23. paragraf).

50. Mahkeme bununla birlikte, bu sınırlamaların mülkiyetle ilgili bir davanın varlığına bağlı olduğunu gözlemlemektedir. Bu türden bir dava, kaçınılmaz bir şekilde, yargılamanın yürütüldüğü tüm süre boyunca söz konusu mülklerin kullanılabilirliğini azaltmaktadır. Bu türden bir durum, tek başına, mülklere saygı haklarına aykırı değildir.

51. Mahkeme, bu sınırlamaların başvuranlar tarafından ileri sürülen müdahaleyi teşkil eden sınırlamalar olmadığını, ancak daha ziyade bunların süresinin yargılamanın süresine bağlı olduğunu tespit etmektedir.

52. Bu hususta, Mahkeme bununla birlikte, ilke olarak mülkiyet hakkına ilişkin bir yargılamanın süresinin, mülklere saygı hakkı bakımından, makul bir sürede yargılanma hakkına ilişkin bir sorundan farklı bir sorunu ortaya koymadığını hatırlatmaktadır (bk., örnek olarak, *Zanghi/İtalya*, 19 Şubat 1991, §§ 22-23, A serisi No. 194-C, *Ezel Tosun/Türkiye*, No. 33379/02, §§ 25-28, 10 Ocak 2006, bu dava, otuz iki yıldan fazla süren ve kararın verildiği tarihte halen derdest olan bir kadastro davasıyla ilgilidir, *Döndü Bilgiç/Türkiye*, No. 43948/02, §§ 18-19, 2 Mart 2010, bu dava, yaklaşık kırk dokuz yıllık bir süreden beri halen devam eden, kadastro planına itiraz

davasıdır, *Özgen ve diğerleri/Türkiye*, No. 28925/03, §§ 39-42, 8 Nisan 2008).

53. Somut olayda, yukarıda belirtilen davalarda olduğu gibi, yargılama ve yargılamanın süresi nedeniyle mülkün kullanılabilirliğine getirilen sınırlamalara ilişkin şikâyet, makul bir süre içinde yargılanma hakkına ilişkin şikâyetle yakından ilişkilidir ve farklı bir sorunu ortaya koymamaktadır.

54. Dolayısıyla, bu şikâyetin kabul edilebilirliği ve esası hakkında ayrı olarak inceleme yapılmasına gerek olmamaktadır (*Yabansu ve diğerleri/Türkiye*, No. 43903/09, §§ 115-16, 12 Kasım 2013).

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvuruların birleştirilmesine;

Yargılamanın süresi bağlamındaki şikâyetin iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna;

Mülklere saygı hakkına ilişkin şikâyetlerin kabul edilebilirliği ve esasının ayrı olarak incelenmesine gerek olmadığına

karar vermiştir.

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilerek, 23 Mayıs 2019 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Julia Laffranque
Başkan

EK

No.	Başvuru No.	Başvuran Doğum tarihi İkamet yeri
1	55882/07	Nadire EZER 10.10.1942 İstanbul
2	56471/07	Miyesser SÜLEYMANOĞLU 13.05.1939 İstanbul
3	1780/08	Saime NİMETOĞLU 27.05.1948 Şanlıurfa